SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 17. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Telefon: Vasa 6 19. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 1 November 1900. | Expedition: Kungstensgatan 56. Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre. Annonspris 20 öre pr petitrad. | 20:e Årg.

Domenico Cimarosa.

Det stora uppsving, som på tonkonstens område hvilket för ett århundrade sedan och något mer egde rum, har i vår tid vid flere tillfällen kommit till betraktande genom att fira minnet af den tidens musikaliska stormän på deras födelse- eller dödsdagar. Utlandets musiktidningar hafva pietetsfullt framhållit deras förtjänster i mer eller mindre utförliga lefnadsteckningar, och Sv. Musikt. har, som bekant, ofta med anledning af sådana »jubileer» och äfven annars, såsom vi anse tillhörande en sådan tidnings uppgift, egnat uppmärksamhet åt den gamla tidens mästare. Sålunda var Ditters von Dittersdorfs porträtt och biografi införd i vår förra årgång vid tiden för inträffandet af hans hundraåriga, mångenstädes firade dödsdag. Vi ha nu velat återkalla i minnet hans på den komiska operans område lika berömde italienske samtida, Cimarosa, hvars födelse inträffade för något öfver 150 år sedan.

Den italienska komiska operans vagga är, som bekant, Neapel. I denna konstart försökte sig först med framgång Nicolo Logroscino (1700—1763), Leonardo Leo (1694—1746), den tyske Joh. Ad. Hasse (1699—1783), sedermera sachsisk hofkapellmästare, och slutligen Pergolese (1710—1736), den mest betydande af dessa, och hvars opera »La serva padrone» ännu i dag håller sig uppe. I Pergoleses stil bragte mästarne Nicola Jomelli (1714—1774), Guglielmo Piccini (1728—1800) m. fl. buffaoperan mer och mer i blomstring, tills denna slutligen genom Cimarosa nådde sin högsta fulländning, hufvudsakligen genom hans »Matrimonio segreto» — »Det hemliga äktenskapet» — hvilken opera första gången här uppfördes för hundra år sedan, i februari 1800.

Dominico Cimarosa föddes d. 17 december 1749 i Aversa, i italienska provinsen Caserta. Födelseåret har varit omtvistadt, men ofvannämnda år torde vara det rätta, hvarom vittnar en hans byst i Roms Pantheon, hvilken bär årtalet 1749. Denna byst blef på kardinal Consalvis uppdrag utförd af Canova. Strax efter hans födelse flyttade Domenicos föräldrar, af hvilka fadern var murare, modern tvätterska, till Neapel. Här kommo den lille Domenicos ovanliga anlag för poesi och musik tidigt till utveckling. Redan som gosse komponerade han små dikter, som han själf författat, och hans konstkärlek bestämde de fattiga föräldrarna att ändra sin plan att egna den förhoppningsfulle sonen åt det andliga ståndet. Det berättas, att hans moders biktfader Porzio eller Poleano, organist i det af Domenico besökta Minoritklostret, uppmärksammat gossens talang och skaffat honom en friplats vid »S:ta Maria de Loretos» konservatorium, där han åtnjöt undervisning af de berömda mästarne Sacchini, Fenaroli och Piccini.

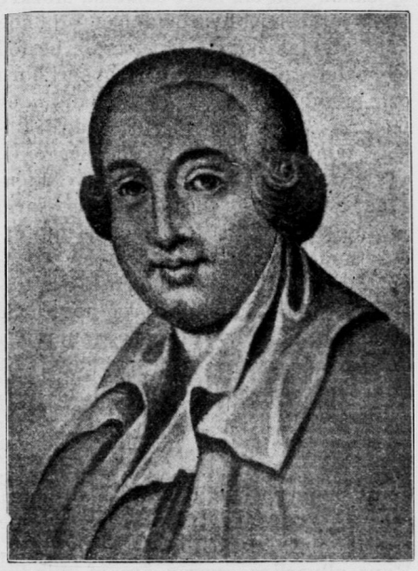

Domenico Cimarosa.

Ett betydande inflytande på den unge Cimarosas musikaliska framsteg utöfvade nog hans kärleksförhållande till en vacker ungmö, för hvars snara hemförande som brud han dref sina studier med stor ifver. Men musiken var ej hans enda studium. Pater Porzio undervisade honom äfven i vetenskapliga fack och läste med honom de gamla och italienska klassikerna.

Det första verk Cimarosa skapade för scenen var »Le stravaganze del conte». Denna komiska opera uppfördes första gången i Neapel 1772 och utbredde tonsättarens rykte långt ut öfver Italiens gränser. På denna följde med exempellös hastighet ett antal operor af mer eller mindre betydenhet. År 1774—80 uppehöll sig Cimarosa omväxlande i Neapel och Rom. Den tiden stod hans landsman, operakomponisten Giovanno Paesiello (1741—1816), i sitt ryktes zenith. Denne hans äldre rival hade ej skytt några medel att utränga Cimarosa ur publikens gunst, men det oak-

tadt blef den senare publikens förklarade gunstling. År 1779 var Cimarosa i Rom, där han fick uppförd sin opera »l'Italiana in Londra» (från Voltaires »l'Ecossaise ou la Café»), skrifven för karnevalen därstädes. Denna mottogs med ofantlig entusiasm och var sedan länge ett repertoarstycke för de italienska scenerna. Därefter finna vi mästaren i Turin, Venedig, Vicenza, Florens, där hans verk öfverallt uppfördes med stort bifall. Under åren 1779—87 komponerade han 21 operor, hvaribland »Cajo Mario» och »Ballerina amante,» hvilka räknas bland hans bästa verk. År 1789 kallades Cimarosa till Petersburg af kejsarinnan Katarina II, vid hvars hof förut Paesiello och Giuseppe Sarti (f. 1729, d. 1802) verkat såsom komponister och kapellmästare. På vägen till Petersburg helsades Cimarosa öfverallt med hedersbetygelser. Storhertigen af Toscana, kejsar Joseph II, den polska adeln, alla visade honom den största uppmärksamhet. Hans vistelse i höga norden varade emellertid endast tre år. Det stränga klimatet och hemlängtan dref honom därifrån. Stor verksamhet utöfvade han emellertid äfven där och skref ej mindre än 200 stycken af olika slag, däribland en stor kantat för Katarinas gunstling, furst Potemkin.

På hemvägen dröjde Cimarosa en längre tid i Wien, där han skapade sitt berömda verk »Det hemliga äktenskapet». Operan gjorde vid första uppförandet en sådan lycka, att den på kejsarens befallning gafs två gånger samma afton. I Neapel gafs denna opera ett halft hundratals gånger och i Berlin, där den gafs d. 3 Nov. 1792 på tyska nationalteatern i tysk öfversättning, vann den mera bifall än Dittersdorfs »Hieronymus Knicker» och Mozarts »Cosi fan tutte» (»Eine machts wie die andere»). Från Wien begaf sig Cimarosa till London och Paris samt inträffade 1793 i sitt kära Neapel.

I Neapel hade han emot sig sin gamle rival Paesiello, men Cimarosa lyckades dock vinna kung Ferdinand IV:s gunst, så att han af denne erhöll titel och lön såsom kgl. neapolitansk kapellmästare och blef musiklärare i den kungliga familjen.

Vår mästare skulle nu ha kunnat föra ett ärorikt och sorgfritt lif om icke Neapel blifvit invecklad i den tidens politiska oroligheter. Bonaparte hade vunnit sina lysande segrar vid Adda och Arcole, den påfliga regeringen var störtad och kyrkostaten förvandlad till en romersk republik i febr. 1798. Nu vände sig världseröfraren mot Neapel. Kung Ferdinand, som förutsåg sitt blifvande öde, sökte skydd hos Frankrikes fiender, hvilket genast ledde till krig med franska republiken. Konungens här blef slagen och han själf flydde till Palermo. Neapel förklarades d. 25 jan. 1799 för »partenopeisk republik».

Bonaparte uppfordrade nu i sitt segerrus Italiens tre förnämsta komponister, Piccini, Paesiello och Cimarosa, att komponera en triumfmarsch. De båda förstnämnda förstodo att draga sig undan detta uppdrag, men Cimarosa, republikanskt sinnad och medlem af en hemlig jakobinklubb, mottog det med nöje och komponerade så en »Bonaparte-marsch». Denna komposition skulle blifva ödesdiger för honom.

Den partenopeiska republiken blef ej långvarig. Konung Ferdinand vände åter till Neapel, och nu började ett skräckregemente. Cimarosa och Paesiello fängslades och dömdes till döden; emellertid lyckades det kejsarinnan Maria Theresia af Österrike att mildra domen. Paesiello återfick friheten och blef till och med återtagen som hofkapellmästare, men Cimarosa, som vågat ställa sin sånggudinna i republikens tjänst, blef först efter en längre tid lössläppt ur fängelset och landsförvist.

Cimarosa ämnade nu begifva sig till Petersburg och tog vägen öfver Venedig. Den ångest och misshandling han utstått i fängelset hade emellertid undergräft hans helsa. I Venedig residerade då den nyvalde påfven Pius VII, som mottog honom mycket vänligt och lät sin lifmedikus sköta honom. Trots den bästa vård dukade han under och afled d. 11 jan. 1801.

Cimarosa betecknar, som sagdt, höjdpunkten af den italienska komiska operan. Behag i förening med aldrig sårande komik, sanning i uttryck och en honom egen förträfflig behandling af sångstämmorna äro egenskaper som höja honom öfver alla hans föregångare och öfver de flesta af hans efterföljare. I afseende på sann och lefvande karaktärsteckning erinrar han ej sällan om sin store samtida, Mozart. Hans orkester, hvarmed han ofta nog vet att skickligt illustrera, bestod mestadels af stråkkvintett, oboer, horn och stundom äfven fagott. Bland hans mer än 80 operor står bland de främsta, jämte »Il matrimonio segreto», »Il matrimonio per raggiro» (»Äktenskap genom list»). I »L'Impressario in angustie», som i Tyskland uppfördes under titel »Treatralische Abenteuer», persiflerar han förträffligt tillståndet på de Italienska teatrarne under hans tid. Utom ovannämnda operor af honom må nämnas: »La finta parisina» »Convito di pietra», »Olimpiade», »Il sacrificio d'Abramo», »Astuzie feminile» (Kvinnolist), »La villanella rapita», »La molinara bella», de till opera seria hörande »Semiramis» och »Gli Orazii egli Curiazi» samt de bibliska »Ascalone» och »La Giuditta». Hans allvarliga operor äro af mindre betydenhet likasom de messor, oratorier, kantater m. m., hvilka han komponerat till stort antal.

Af Cimarosas operor har i Stockholm uppförts »Giannina och Bernadone» eller »Den svartsjuke klockaren» 1796 på Munkbroteatern och på samma teater 1797 »Italienskan i London» samt å Arsenalteatern 1799 »Theaterdirektören» (»Impressario in angustie»). »Det hemliga äktenskapet» (»Il matrimonio segreto»), komedi med sång i 2 akter, öfversättning af C. Envallsson, upplefde 11 föreställningar på Arsenalteatern 11 febr. 1800—14 nov. 1803. Med titel »Det hemliga giftermålet», komisk opera, i öfversättning af C. W. A. Strandberg, gafs detta verk å k. operan fr. dec. 1851 till dec. 1855 tolf gånger. Man kunde sålunda i år ha firat 100:de årsdagen af detta mästerverks första uppförande hos oss.

Algot Langes bok »Om Tonbildning i sång och tal».

I ett föregående nummer omnämndes denna boks nyss timade framträdande äfvensom rubrikerna för dess särskilda kapitel; vi gå nu att närmare betrakta innehållet i dessa, om än här någon utförligare redogörelse för den i boken afhandlade sångmetoden och dess fysiologiska grunder ej kan lämnas utan allt för stor vidlyftighet.

Inledningen i boken börjar sålunda: »Det säges att tidsandan är dekadent, att släktets sunda instinkt lämnat plats för en slapp konventionalism. Dock visa sig på olika områden tecken, som tyda på en allt mer vaknande lust att befria sig från de gamla konventionella bojorna. Fältropet öfver hela linien är Rousseaus bekanta: »tillbaka till naturen». I den allmänna uppfattningen af den *vokala tonen* tyckes mig dock att det mer än någon annan konstform saknats klarhet. Med afseende på *sångton* kunna otroliga prestationer väcka förtjusning och »gå i folk».

»Kommer en sångare med flack halsklang, så är han söt och så äkta nordisk och ljus.... Skall då doften af det svenska språket, iklädt sångton, med nödvändighet vara fadd och den svenska sången framställas utan fullast möjliga resonnans?... Uppträder en primadonna med suffisanta manér, vackert ansikte och eleganta toaletter och kvittrar koloratur med en viss böjlig hals utan att använda hela sångorganismen, så är man hänryckt öfver hennes »höga, ljusa sopran», om än icke en enda af dessa själlösa halstoner kunnat nå till åhörarnes hjärtan. Slår en annan primadonna under ett käckt kast med hufvud och kjolsläp en riktigt halsbrytande jodelkluck

mellan skarpt motsatta register, hvaraf ett är en stackars spinkig och maktlös falsett och det andra en brutal och rå karlbas med uteslutande flack bröstklang, så jublar man och kritiken talar om briljant skola, fulländad teknik. Sådant kallar jag en krass bilddyrkan, dyrkan af *materialet* i dess okultiverade form.»

Beträffande sångundervisningen börjar hr Lange från början, d. v. s. med betraktande af sångundervisningen i skolorna, påpekande den oriktiga metoden därför.

Så omtalar han att i en instruktion för sånglärare, skrifven för sånginspektören i Danmarks skolor, står följande: »Hvarje barn skall sätta pekfingret mot tummen och sticka den kil, som bildas därigenom, in mellan tänderna för att finna den rätta munställningen.» I en skola har han sett läraren använda träkilar för samma ändamål. »Och i detta tortyrliknande tillstånd», säger han, »under det att läpparna intaga den onaturligaste tvångställning, sjunges så skalor på ett flack bräkande A. Detta är helt enkelt vokalt mord.» Vidare säger han: »Barn, som höra dålig sång i hemmet, öppna munnen på vid gafvel under sången. Barn, som ostörda fått ledas af naturlig instinkt, sjunga med liten munöppning och gnolande hufvudresonnans.» Om detta håller streck undra vi dock. Efter hvad erfarenheten visat, vilja barn gärna när de sjunga släppa på »med full hals» och öppen mun. Riktigt anmärker hr. L., att det vore ett önskningsmål om sångundervisningen i skolorna kunde omfatta tonbildning, de första elementen af notläsning och unisont utförande af sånger, hvilkas muntra och sköna innehåll tilltalar barnahjärtat. Hvarje enskild individ borde höras och ingen bedröfvad och refyserad paria få förekomma. Örat kan uppöfvas äfven hos den som förefaller omöjlig. Redan som gymnastik betraktad, säger han, är sången med riktig luftfunktion lika nyttig som annan gymnastik. Den flerstämmiga sången vill han ha uppskjuten till ett senare stadium, utförd af därför särdeles begåfvade. Då med en klass af kanske 30 pojkar och ett par timmars undervisning i veckan bibringande af riktig tonbildning torde vara svår att åstadkomma, föreslår hr. L. att en fem gossar med god fysik och musikalisk intelligens kunde särskildt öfvas till att föresjunga de andra. »Låt dem», yttrar han, »med lätt sluten mun på ett gnolande M (Hûm) söka den nödvändiga klangvägen i hufvudet, *medan de, så vidt de förmå, hålla luften tillbaka.* Piano och mjukt, utgående från F 2. Därefter på någon af stafvelserna mo, me, mä, my, mi, mo, må eller ma. Alltid med bibehållande af den genom M'et vunna klangvägen på de olika vokalerna, hvarvid munnen helt naturligt öppnas något, dock icke mer än nödvändigt.» Vi finna att hr. L. redan här tillämpat sin sångmetod. Under målbrotter bör försiktighet användas, tillråder han. Först när mansstämman börjar visa tecken till stadga må sångöfningen återupptagas. En gosstämma, som haft altkaraktär före målbrottet, blir ofta tenor, liksom en sopran ofta blir bariton efter detsamma.

Följande kapitel handlar om »Resonnans». Resonnans, säger han, är tonens förmåga att meddela sina vibrationer till andra föremål. *Genom riktig luftfunktion* skola stämbandens vibrationer meddelas åt hela sångorganismen, d. v. s. åt hela öfverkroppens öfriga resonnansmaterial, det må nu vara ben, muskler eller innesluten luft, som sålunda alltsammans också skall åstadkomma klang, ton. Hur skall man nu förskaffa tonen icke allenast ökad intensitet och kraft, men också volym, mjukhet och största möjliga skönhet? Jo, heter det, icke genom att nihilistiskt säga att allting går af sig själft bara man följer talautomatismen, sådan den aktuelt i oskoladt tillstånd befinner sig, »en farlig lära, hvaremot jag lifligt protesterar», säger han, men genom att uppsöka och utveckla den ton, som i sig innefattande alla dessa egenskaper af primär, normal och ideal är bildad i fysiologisk mening *fullt automatisk.* genom att uppspåra denna ideala, omedvetna muskelverksamhet, förstå den, göra den medveten och därpå träna den. Under detta sökande finna vi, att en *riktig luftfunktion, en effektiv luftkontroll är den enda vägen till detta mål,* och på samma gång att det rätta framhållandet af dess vikt är en måttstock på en sångmetods konstnärliga värde. *Detta oundgängliga villkor nås genom den inandade luftens tillbakahållande och komprimering under tonen.* Den komprimerade tonen är den enda fysiologiskt riktiga och naturliga. All annan sångton är dilettantisk och onaturlig. Med denna »komprimering» synes hr. L. åsyfta den för sångtonens »bärande» nödiga lufthushållning, som är hjärtat i all sångmetod.

Om stämbanden yttrar hr. L., att då dessa arbeta omedvetet automatiskt, är det rådligast att lämna dem i frid åt sig själfva. Kännedomen om dem har ej fört sångkonsten ett tuppfjät framåt. I den gamla goda tiden, då den italienska skolan arbetade, oöfverträffad af senare metoder, kände man alls intet till stämbandens natur. Nu efter laryngoskopets upptäckter i afseende på stämbandens verksamhet, är sångkonsten tvärtom i förfall. I min tanke har Garcias berömda uppfinning, så viktig den än har varit för sjukdomars diagnos, dock ländt till skada för studiet af den äkta konstnärliga sångtonen. — Detta hr L:s erkännande åt den gamla italienska skolan är rätt märkligt, och äfven i detta hänseende står han i opposition mot Fritz Arlberg, som i sin bekanta bok tager »den gamla skolan» (den italienska) i sträng upptuktelse, en skola som för öfrigt fostrat världens förnämsta sångstorheter.

Om stämbandens funktion yttrar hr L. ganska riktigt: »Den vokala tonen är resultatet af stämbandens svängningar mellan två krafter, som böra ega samma styrka, å ena sidan utandningsmusklernas arbete att drifva ut luften och å andra sidan inandningsmusklernas arbete med att kontrollera luftdepensen och därvid balansera den första faktorn.»

I fråga om luftfunktionens betydelse säges följande. »Hur från hvarandra afvikande meningar förra tidens sångmästare än hade, så enades de dock i att tillerkänna lungornas (och andningsmusklernas) arbete den största vikt vid tonbildningen och att principerna för den riktiga in- och utandningen bildade grundvalen för sångöfningen. Så skall en af de största sångarne, Pacchiarotti, ha sagt: »Den som förstår sig på andningen och uttalet, han kan sjunga», och Crescentini lär ha sagt: »Sångkonsten består i att vinna halsens frihet och känslan af att stämman *ligger öfver* andningen.» Beträffande det olika sättet för andningen talar hr. L. i detta kapitel om den »klavikulära» andningen, så kallad, emedan den är förenad med lyftande af nyckelbenen äfvensom af skuldrorna, och den s. k. »abdominala» inandningen. Vid denna inträder nästan fullständig oföränderlighet hos bröstkorgen; förändringen sker blott med underlifvet, i det mellangärdet sammandrager sig och därvid sänker underlifvets inälfvor, som så utvidga underlifvets vägg. Vid både den ensidigt klavikulära och den ensidigt abdominala andningen arbetar andningsapparaten blott partielt och med ofrihet. Fullt och fritt måste vara första villkoret. Flere yttranden af auktoriteter om företrädet af ena eller andra andningssättet anföras. I fråga om andningens »automatism» heter det: Har eleven en oriktig luftfunk tion, så skall man väl ej begära att läraren skall respektera denna elevens s. k. individualitet, här detsamma som falsk automatism, utan han bör väl tvärtom leda eleven till det praktiska och naturliga.

Nästa kapitel, om komprimering och hämmad utandning på ton, börjar sålunda: Om man efter att ha fyllt lungorna håller andan, så sluta sig stämbanden (naturligast). Redan genom lungornas och bröstkorgens tendens att passivt sjunka samman uppstår då en förtätning, en komprimering af den inneslutna luften. Träder då härtill ett aktivt arbete af utandningsmusklerna, förnämligast indragning af

underlifsmusklerna, så blir denna förtätning ännu mera utpräglad. Därvid skjuter mellangärdet upp i bröstkaviteten och minskar denna. Luften, förhindrad att afgå dels genom de slutna stämbanden, dels genom inandningsmusklerna, drifves då uppåt i allt mindre rum och häfver därvid den öfre delen af bröstkorgen. Under tonen eger så en oafbruten kamp rum mellan in- och utandningsmusklerna. Att träna dem i denna kamp är sångarens uppgift, så att de gå ur striden som jämnbördiga motståndare.

Vid »messa di voce» eller den filerade (spunna) tonen < > har sångaren alltså att med *alla* andningsmuskler, både in- och utandningsmuskler, öka eller minska tryck och mottryck, eller m. a. o. att öka eller minska täthetsgraden af den i bröstkorgen instängda luften. Ju långsammare lungorna återvända till sin hvilställning, desto mera behärskad är tonen. Komprimering är alltså en förening af energiska muskelsammandragningar för att fasthålla bröstkorgen och lungorna i deras utvidgade ställning, att fixera dem.

(Forts.)

Musikbref från Berlin.

Okt. 1900.

»Benvenuto Cellini» af Hector Berlioz.

I »Kgl. Opernhaus» har ånyo upptagits *Berlioz'* icke sedan dess första framträdande därstädes 1896 gifna opera *»Benvenuto Cellini»*. Liksom då ernådde den jämväl nu knappast mera än en »succès d'éstime».

Redan texten med sina föråldrade och rätt chablonmessiga situationer är föga i stånd att intressera. Handlingens kärna utgöres af den ur Cellinis självbiografi lånade episoden om gjutningen af den store konstnärens af påfven Clemens VII beställda mästerverk Persevs, för hvars tillkomst han till och med hade att tacka sitt lif, i det han, om han ej på utsatt tid fått sitt arbete färdigt, skulle dömts till döden, efter att i en af enleveringen af hans hjärtas utvalda, den sköna Teresa, föranledd duell hafva nedstuckit sin motståndare. De uppträdande personerna äro emellertid allenast till namnet desamma som de i hans memoarer förekommande, eljes äro de alldeles godtyckligt omgestaltade, hvarjämte librettisterna i fråga om tid och rum handskats utan ringaste hänsyn till den historiska troheten.

Musiken, som genom sin öfvervägande karaktär af opéra-comique utgör en slående kontrast till kompositörens af »Trojanerna» så klassiskt storslagna sånggudinna, har i måhända högre grad än Berlioz' öfriga arbeten att uppvisa de abnormiteter, hvilka tyvärr väl städse komma att utgöra ett hinder för att tillfullo uppskatta hans utomordentliga geni. Terzetten mellan Teresa, Cellini och dennes rival, bildhuggaren Fieramosca ställer oerhörda rytmiska fordringar på de sjungande, som sällan af någon tonsättare torde erhållit en mera invecklad och därjämte otacksam uppgift att lösa. Bäst har Berlioz utan tvifvel lyckats med den förstnämndas recitativ och cavatina, hennes därpå följande duett med Cellini äfvensom med den påfven företrädande kardinalens vackra sångparti, hvilket innehåller det redan till grund för uvertyren liggande temat »Gnade den Sündern aller wegen», och framför allt den ytterst briljanta och effektfulla karnavalscenen; här råder verkligt dramatiskt lif, och de uppsluppna tarantella-rytmerna samt den parodiska användningen af blåsinstrumenten äro utmärkt på sin plats. Under benämningen »Carnaval romain» ofta utfördt såsom konsertnummer, har intermezzot mellan första och andra akten af förevarande, till och med i sitt hemland högst sällan uppförda opera blifvit mera allmänt kändt och erkändt.

Teaterns förnämsta tenor och barytonist framställde Cellini och Fieramosca; och den särskildt som Wagnersångare så glänsande *Ernst Krauss* var i fråga om apparition och spel en präktig representant af den förre, här för öfrigt blott i sitt esse, då han med full kraft kunde använda sin stämma, hvaremot de rent lyriska delarne af hans uppgift, måhända på grund af en stark indisposition, mindre väl kommo till sin rätt; *Paul Bulss* åter var i hvarje hänseende samme ypperlige artist som alltid. Å damsidan må med erkännande omnämnas fruarna *Goetze* och *Herzog*, den förra för sin behagliga framställning af Cellinis elev Ascanio, sist men icke minst den senare, hvilken såsom Teresa på ett i sanning beundransvärdt sätt bemästrade sin oerhördt vanskliga sångroll. Det hela dirigerades af *Richard Strauss* på ett berömvärdt sätt, ehuru med mindre »schwung» än förut under Weingartners ledning.

Anteros.

P. S. I undertecknads föregående musikbref från *Paris* uraktläts att bland Opéra-Comiques nyheter omtala *Charpentiers »Louise»*, som rönte stor framgång, men som korrespondenten ej själf hade tillfälle att höra.

D. S.

Är musiken aftonrodnaden i denna eller morgonrodnaden till en annan värld? *Jean Paul.*

Musikpräss och litteratur.

Af samlingen *Svensk Sång* har utkommit

N:o 37, innehållande: för piano: Mozart: Menuett ur symfoni i Ess dur; Fredmans Epistlar n:o 65, (forts.) 66, 67; Musiken i forna dagar (Den kristna tonkonsten. Den enstämmiga världsliga musiken) — N:o 38 för piano: Vals ur operetten »A gaiety girl» af SIDNEY JONES; Fredmans Epistlar n:o 67 (forts.) — 71. — N:o 39. för piano: HENRI: »La petite Bleu». Polka; för sång: PETERSON-BERGER: Dalmarsch (forts.); J. M. KRAUS: »Astrild till kónet»; AUG. ELFÅKER: »Liten Karin»; O. ÅHLSTRÖM: »Sällheten»; — n:o 40 för piano: IVAR CARYLL: Tarantella; Fredmans Epistlar n:o 71 (forts.), 72, 73; Musiken i forna dagar. Den enstämmiga världsliga musiken (forts.).

Det nordiske Forlag, Köpenhamn, har utsändt:

Illustreret Musikhistorie af HORTENSE PANUM O. WILLIAM BEHREND 26:te Levering. Pr. 1 kr.

Det nya häftet af den danska musikhistorien innehåller fortsättning och afslutning af 11:te kapitlet om Frankrikes musik omkr. 1830 och i de följande årtiondena. (Operan. Auber. Meyerbeer. Halévy. Hérold. Adam. Instrumentalmusiken. Berlioz. Fel. David). I detta häfte finnas följande illustrationer: porträtt af M:me Damoureau-Centi, Nourrit (som Aladin), M:me Dorus-Gras (Alice i »Robert»), M:me Falcon (som Judinnan); Dupréz (i »Vilhelm Tell»), Hérold, Ad. Adam, Meyerbeer (ungdomsporträtt och ett större från senare tid), Halévy, Berlioz (ungdomsporträtt och ett större efter tafla af Courbet), Felicien David samt Miss Smithson. Öfriga illustrationer utgöras af: facsimile af en opera-affisch af 27 apr. 1792 för kungl. teatern i Köpenhamn. Den italienska operan i Paris omkr. 1840 (salongen och scenen), Berlioz-karrikatyr, Berlioz' notskrift och handskrift.

Dödsfall

inom musik- och operavärlden 1899.

(Forts.)

Josephson, Ludvig, f. d. skådespelare, regissör vid K. operan, teaterdirektör och författare, f. 20 febr. 1832, † 29 jan. härstädes.

Kontski, Antoine de, pianovirtuos och kompositör, f. 27 okt. 1817 i Krakau, † i dec. i Ryssland.

Lamoureaux, Charles, berömd orkesterdirigent i Paris, f. 28 sept. 1834 i Bordeaux, † i Paris 21 dec.

Lembcke, Gustaf Adolf, kammarmusikus och sånglärare vid Kgl. teatern i Köpenhamn, f. därst. 29 aug. 1844, † därst. i sept.

Liebhardt, Louise, fru, fordom berömd operasångerska, f. i Oldenburg,

† 21 febr. i London, några och sjuttio år.

Littmarck, Carl Gottfr. Reinhold, teaterdirektör, orkesterdirigent, komponist, f. 8 jan. 1842 i Stockholm, † 27 dec. i Halmstad.

Mielck, Ernst, finsk lofvande komponist, † i Locarno (Schweiz), 21 år.

Millöcker, Karl, framstående operettkompositör, f. 29 apr. 1842 i Wien, † i Baden n. Wien 31 dec.

Nuitter, Charles, arkivarie vid St. operan i Paris, textöfversättare, † 24 febr. 1899 i Paris, 71 år.

Pfeil, Heinrich, musikskriftställare, sångkomponist, f. 18 dec. 1835 i Leipzig, † därst. 17 april.

Polko, Elise, född Vogel, bekant författarinna till skrifter om musik (Musikaliska sagor och berättelser etc.), f. 31 jan. 1823 i Leipzig, † 15 maj i München.

Prume, François Jehin, violinvirtuos, f. 1839 i Spaa, † i Montreal (Canada), violinlärare därst.

Saloman, Siegfried, violinist och komponist af operor m. m., född 2 okt. 1816 i Tönder (Slesvig), † å Dalarö 22 juli.

Sarcey, Francisque, spirituell teaterkritiker, f. 8 okt. 1828 i Dourdon, † 15 maj i Paris.

Speidel, Wilhelm, professor, tonsättare, f. 3 sept. 1826 i Ulm, † 13 okt. i Stuttgart.

Stern, Margarethe, född Herr, pianovirtuos, f. 25 nov. 1857 i Dresden, † därst. 4 okt.

Westin, Henrik, f. d. chef för kgl. teatrarna i Stockholm (1881—83), öfverintendent, landssekreterare, f. i Stockholm 6 okt. 1824, † 10 april i Göteborg.

Winding, August Henrik, dansk pianist och komponist, f. 24 mars 1835 i Taars på Laaland, † 16 juni i Köpenhamn. W. var elev af Gade och Alex. Dreyschock, 1867 anställd som konservatorielärare, måg till J. P. E. Hartmann.

Följetong.

Marions melodi.

Ur Fr. Adrien Boieldieus lif.

(Forts. fr. N:o 16.)

III.

Djupt kände Boieldieu smärtan öfver förlusten af sin älskade Marion, men hans natur dukade dock icke under därför, emedan den i sig själf ägde tillräcklig styrka för att besegra dylika själsskakningar. Med en slags vild exaltation hängaf han sig åter åt sina älsklingsstudier i musik, spelade, komponerade och studerade med otrolig ifver, samt var ofta till sent inpå nätterna fördjupad i läsningen af goda teoretiska arbeten öfver operakompositionen. Han hade nämligen fått en idé, att skrifva en *opera,* och att med den vandra till Paris, detta Paris som alltid utgjort målet för hans längtan. I detta brusande haf af lifvet i dess rikaste utveckling, ville han bada; endast här kunde han svalka sina lifligaste önskningar. En gammal tillfällighetspoet, som han påträffade i staden, utarbetade, på hans enträgna böner, åt honom en ganska medelmåttig, flyktigt utarbetad operatext, hvilken Adrien fann alldeles ypperlig; kompositionsarbetet började genast. Under dessa och dylika studier, planer och förhoppningar, förflöto tvänne år, efter hvilkas förlopp vi finna den unge komponisten en septembermorgon, vandrande åstad med partituret till sin opera under armen och 30 francs i plånboken, begifvande sig till Paris.

Anländ till den underbara jättestaden såg han sig midt i hvirfveln af njutningens mest vilda och högt skummande böljor, de där hotade att helt och hållet neddraga honom i sitt djup. Lyckligtvis förde honom ett gynnsamt öde till den åldrige, högt berömde instrumentfabrikören Erards hus. Här, i denna konstälskande, gästfria boning, fick Adrien begagna sig af de ypperligaste instrumenter, och, hvad som var honom vida gagneligare, — *höra* spelas; ty Erard såg ofta hos sig konstnärer af första rangen. Ofta hände vid sådana tillfällen att den unge Boieldieu fick taga plats vid instrumentet och afgifva prof på sin skicklighet; detta sporrade hans arbetsifver, och snart väckte hans spel gästernas uppmärksamhet, — mindre för den färdighet han däri utvecklade, än för det intagande i själfva spelsättet; bland åhörarne befunno sig Rode och den store sångaren Garat.

Adrien fann dock alltför väl att ännu återstod honom ganska mycket, för att han skulle blott genom sin talang kunna, i detta på konstnärer så rika och bortskämda Paris, förskaffa sig sin behöfliga utkomst. Han riktade därföre hela sin sträfvan mot sitt älsklingsstudium, kompositionen, och sökte därunder att lifnära sig genom klaverstämning. Detta var visserligen ett hårdt bröd som han ofta fick vattna med sina tårar, men hans aldrig besegrade glada lynne, detta grunddrag i hans karaktär, och en viss spänstighet i hela hans väsende, understödde hans ofta sjunkande och af näringsomsorger utmattade krafter.

Boieldieu hade redan vistats 6 månader i Paris, då han en eftermiddag, uttröttad och utfrusen, det var i februari, inträdde i sin kalla vindskammare. På bordet låg en biljett från Erard, hvari denne ber honom att genast bege sig till Richelieugatan, enligt den biljetten åtföljande adressen, för att där stämma ett fortepiano. Adrien begaf sig ögonblickligen på väg, fann huset, uppgick i andra våningen och ringde på klockströngen å den dörr, å hvilken på en messingsplåt namnet St. Aubin var graveradt. Han infördes i en mindre, men med yttersta lyx och därjämte högst smakfullt dekorerad salong, i hvars midt stod ett piano. I kaminen brann en treflig brasa, gardinerna voro nerfällda, och en i taket hängande alabasterlampa spred sitt rika sken öfver de blomsterguirlander, hvilka i vackra festoner voro anbragta rundt kring taklisterna.

Ett obeskrifligt välbehag, en mild värma genomströmmade hela Adriens väsen vid det han inträdde i detta förtjusande rum. Det föreföll honom som finge han här fritt öfverlämna sig åt sina fantasier och drömma, ostörd af de dämoner, hvilka aldrig upphöra att jägta, håna och förfölja den fattige, för sitt lifs uppehälle kämpande, konstnären. Och han glömde för hvad orsak han ditkommit, satte sig vid pianot och spelade — först jublande med fulla ackorder — därpå stillare, vekare; utan att han kunde själf redogöra därför, kom han därunder att svärma med sina tankar omkring sin första kärleks varma, sköna, men korta sommarnattsdröm. Den gamla skottska visans toner smögo sig sakta och nästan vemodigt öfver tangenterna. (Forts.)

Från scenen och konsertsalen.

Kgl. teatern. Okt. 17, 19, 22, 26, 28 WEBER: *Friskytten,* romantisk opera i 3 akter af F. Kind. (Agatha: frkn. Hulting o. Nordin; Anna: fru Hellström; brudtärnorna: frkn. Fernqvist, Hallgren, Lindegren; Ottokar, böhmisk furste: hrr Lundqvist o. Forsell; Kuno: hr Söderman; Kasper: hrr Sellergren, Elmblad; Max, en eremit, Kilian: hrr Malm, Wallgren, Ericson) — 18, 21 VERDI: *Trubaduren* — 20 *1:a Symfonikonserten.* 1. Beethoven: symfoni n:o 1, C-dur op. 21; 2. P. Tschaikowsky: Konsert för p:ano (hr John G. Jacobson) och ork. B-moll, op. 23; 3. Joh. Svendsen: Två isländska melodier, satta för stråkorkester; 4. F. Weingartner: Symfoni, G-dur, op. 23. — 24 WAGNER: *Den flygande holländaren.* — 25 BIZET: *Carmen.* — 27 THOMAS: *Mignon.* — 29 HALLÉN: *Valdemarsskatten.* — 31 MOZART: *Trollflöjten.*

Vasateatern. Okt. 16—24. AUDRAN: *Docka* ($^{24}/_{10}$ 62:a gång.) — 21, 28 SIDNEY JONES: *Geishan.* — 25—31 *Rymmerskan* (»A Runaway girl.» A musical play). Operett i 3 akter af Hicks o. Nicholls, musiken af Ivan Caryll o. Lionell Monckton (Winfrid Gray, Dorothea Stanley, lady Coodle, Alice, Carmenita: fruar Meissner, Brandt, Lund, Nylander, frk. Grönberg; Flippner, Tamarind, Stanley, lord Coodle, Pietro, Leonetto: hrr Strömberg, Ringvall, Adami, Lund, Svensson, Bergström).

Olympiateatern. Okt. 21 (kl. $^1/_2$ 2), 24, 25, 28 (kl. $^1/_2$ 2) HERBERT: *Trollkarlen vid Nilen.* — 27, 29—31 OFFENBACH: *Storhertiginnan*

af Gerolstein (Storhertiginnan: frk. Bidenkap, fru André; Wanda: fru André; frk. Ulfsax; General Bom: hr R. Wagner, gäst; Fritz, Puck, Grogg: hrr Sjöholm, Engdahl, Salmson).

Svenska teatern: 18—31. *En lyckoriddare*, äfventyr i 5 akter af H. Molander. Musik af Bror Beckman.

Vetenskapsakademien. Okt. 18. AULINSKA kvartettens 1:a kammarmusiksoaré. 1. Haydn: Stråkkvartett B-dur, op. 30 n:o 1; 2. Mozart: Pianokvartett, G-moll; 3. Beethoven: Stråkkvartett, op. 127 (komp. 1824) — 26 Visafton af fru ANNA NORRIE.

Musikaliska akademien. Okt. 25. Konsert (i orgelsalen) af mr. PERCIVAL GARRAT. Biträdande: frk. Valb. Svärdström. — 30 (stora salen). *Emil Sjögren*-konsert af hr TOR AULIN. Biträdande: fru D. Möller, hr John Forsell k. hofkapellet.

Den länge väntade reprisen af »Friskytten», ej gifven här på sex år, har nu egt rum och detta med ny uppsättning både beträffande personal och sceneri, med undantag af hr Sellergren, som äfven 1894 innehade Kaspers rol. Beträffande uppsättningen hade man nu lagt an på att göra en effektfull dekoration af »vargklyftan», som tedde sig i form af en ravin i månljus med naturligt vattenfall. Mörkare stämning i landskapet passar dock bättre till sagan och äfven musiken, om ock den omtalade månförmörkelsen egde rum under kulstöpningen och »vilda jagten» hvilken senare gjorts mera effektfull med diaboliska fyrverkeripjeser.

Några hufvudroler ha haft dubbel besättning. Agata fick af fröken Hulting en mera känslofull framställning än af fröken Nordin, som dock har klangfullare röst och för öfrigt lyckades bättre i detta parti än i föregående. Som Kasper och skogsanden (i parentes sagdt förr mera sagolikt hemsk än nu) ha hrr Sellergren och Elmblad alternerat, af hvilka hr E. särskildt utmärkte sig med vexlingsrik kraftig dramatisk framställning af den med de onda makterna förbundne jägaren. På ett oöfvervinnerligt behagligt sätt till sång som spel återgaf fru Hellström Anna, som ock fick lejonparten af publikens bifall. Herr Malm sjöng rätt behagligt Max's parti, och hr Vallgrens ypperliga röst gjorde sig väl gällande i eremitens rol. Som Ottokar alternerade förtjenstfullt hrr Forsell och Lundqvist. Hr Stenhammar anförde och fick efter den härliga, utmärkt spelade uvertyren mottaga rikt bifall å egna och orkesterns vägnar.

Första symfonikonserten gafs under hr Hennebergs ledning med tre nyheter för oss på programmet. Dettas första nummer var Beethovens första symfoni, som i genialitet öfverglänste de öfriga, hvilka dock delvis hade förmåga att intressera, mest odeladt Svendsens väl instrumenterade, nationelt egendomliga »isländska melodier». Tschaikowskys pianokonsert börjar med en kraftig ansats men gör ej något helt intryck af organisk byggnad; delvis fängslar den emellertid med melodiska satser och vackra orkesterpartier. Hr Jacobsson, mest känd som ackompagnatör, utförde pianostämman i det hela säkert och förtjänstfullt. Weingartners symfoni var, för att tillhöra nutidens instrumentalmusik, oväntadt enkel till formen och fri från sökta och våldsamma orkestereffekter. Af de särskilda satserna, hvilka hvar för sig voro rätt underhållande, anslog mest den lifliga, om en munter folkdans påminnande finalen.

Den första Aulinska kammarmusiksoarén hade mindre talrika åhörare än man kunnat förvänta, helst med ett program af Haydn, Mozart och Beethoven. Efter Haydns lekande och insmickrande stråkkvartett följde Mozarts bekanta pianokvartett i G-moll, intagande med sin enkla skönhet. En kontrast mot dessa utgjorde Beethovens stråkkvartett, den första bland de omtvistade sista, hvari den musikaliska inspirationen mindre gör sig gällande än idéernas egendomlighet. Utförandet af alla numren tillskyndade exekutörerna förtjent bifall.

Fru Anna Norrie sjöng sina visor för fylld salong och fick ge åtskilliga extranummer, alla utförda med den talang för humoristisk, dramatisk och drastisk framställning, som är väl bekant. Första och sista afdelningen innehöll svenska visor af Beckman, Söderman, Halldén etc., mellanafdelningen franska och tyska sånger af Weckerlin, Herman och Brahms.

Den engelske pianisten Mr Garrats konsert gafs för talrik publik. Den unge pianospelaren visade en långt hunnen teknisk färdighet, men föredraget fördunklades genom för mycket bruk af pedalen. För artistisk mogenhet återstår ännu längre studier. Fröken Svärdström vann mycket bifall för sitt behagliga utförande af sånger af Schumann, Josephson och Adam.

Till nyheterna å operett-teatrarne, likasom Sjögrenkonserten, återkomma vi i nästa nummer.

Musiknotiser

från hufvudstaden och landsorten.

Kgl. Teatern. Under repetition äro för närvarande »Hugenotterna», »Valkyrian», »Mästersångarne», »Vilhelm Tell», »Hvita frun» och »Barberaren i Sevilla», hvari fru Hellström för första gången lär komma att utföra Rosinas parti.

Arvid Ödmann, k. operans främste, uppburne tenor, fyllde den 18 okt. 50 år. Vid hans uppträdande samma dag såsom Manrico i »Trubaduren» blef han föremål för en rik hyllning af applåder, blommor och lagerkransar. Hr Forsell framräckte å operaartisternas vägnar en stor lagerkrans med blågula band, och till sist öfverlämnade teaterchefen, kammarherre Burén, en jättestor sådan å operadirektionens vägnar.

Körkonserter gifvas den 4 nov. af *Bellmanskören* med biträde af fru D. Möller, operasångaren Åke Wallgren samt dir. V. Wiklund; den 11 nov. af *Kvartettsångare-Förbundet* en Lindblads-matiné för bidrag till ett monument i Lund öfver Otto Lindblad. Båda konserterna ega rum i Musikal. akademiens stora sal.

Svenska orkesterkonserten i Trocadéro. Från presidenten i den officiella musikbestyrelsen vid 1900 års världsutställning i Paris, monsieur Laurent de Rillé, har till operans chef, kammarherre Burén, i egenskap af medlem af kommittéen för svenska orkesterkonserten i Paris anländt en smakfullt förfärdigad lager- och eklöfskrans af förgylld metall med inskrift: Exposition universelle Paris 1900. I en åtföljande, synnerligen smickrande skrifvelse framställes den vackra kransen såsom ett uttryck af sympati och tacksamhet för det väsentliga inlägg nämnda konsert utgjorde på utställningens konstnärliga område, och anhåller M. Rillé om delgifvande däraf till hrr dirigenter och medlemmar af k. hofkapellet såom representanter för utöfvarne af svensk orkestermusik.

Musikföreningen inbjuder, i likhet med föregående år, till tecknande af abonnemang till de tre ordinarie konserterna, hvilka samtliga gifvas i Musikaliska akademiens stora sal i förening med orkester under professor Nerudas dirigentskap. Första konserten upptager Gunnar Wennerbergs stora oratorium »Jesu födelse», härstädes icke gifvet på många år. Oratoriet torde komma att utföras i slutet af november månad med biträde af de mest framstående solistkrafter. Å andra konserten gifves Haydns »Årstiderna», hvilket verk nu återuppföres till firande af 100 års-minnet af dess första uppförande (i Wien 1801), och å tredje konserten framföres för första gången Massenets nya oratorium »Det förlofvade landet».

Abonnemangskort, berättigande till tillträde vid alla repetitioner samt biljett till samtliga konserter, finnas att tillgå till tre olika pris i Abr. Lundquists k. hofmusikhandel, Malmtorgsgatan 8, där äfven framdeles biljettförsäljningen kommer att ega rum.

Filharmoniska sällskapets arbetsplan för nu ingångna säsong omfattar tre konserter, hvilka komma att gifvas i Musikaliska akademiens stora sal med biträde af hofkapellet och solister.

Å den första konserten, den 5 december, uppföres »Messa» i B-dur af Haydn samt musik ur »Thamos, konung i Egypten», af Mozart. Andra konserten, i februari 1901, upptager följande körverk: »Kantat» af J. S. Bach, »Meeresstille und glückliche Fahrt» af Beethoven, »Das Liebesmahl der Apostel» (manskör) af Wagner samt Brahms' »Triumphlied». Vid den tredje konserten, i midten af april, kommer Gunnar Wennerbergs senast fullbordade verk, oratoriet »Jesu dom och död», att för första gången framföras. Öfningarna till den första konserten ha sedan någon tid pågått under den nye dirigentens ledning, och sällskapet har haft att glädja sig åt en synnerligen rik tillströmning af friska sångarkrafter. Abonnementskort kunna erhållas i Abr. Lundquists hofmusikhandel samt vid repetitioner måndagsaftnar i Musikaliska akademien. Abonnent eger att närvara vid repetitionerna och de musikföredrag, hvilka å dessa förekomma två gånger i månaden.

Svenska musikerföreningen anordnar under säsongen tre populära orkesterkonserter (en aftonkonsert den 13 november och två matinéer under loppet af januari och februari) i Musikaliska akademien med omkring 60 mans orkester under anförande af hr Tor Aulin. Programmet för dem är följande:

Första konserten (aftonkonsert): Dittersdorf, Andromedas räddning genom Perseus», symphonie F-dur (f. f. g.); Stenhammar, pianokonsert (solist komponisten); Bizet, »Jeux d'enfants», suite (f. f. g.); Berlioz, »Le corsair», uvertyr (f. f. g.).

Andra konserten (matiné): Bach, konsert för 3 pianon och orkester (f. f. g.); Beethoven, »Slaget vid Vittoria», bataljmålning (f. f. g.); Wagner, a) Hyllningsmarsch, b) Sånger med orkester, c) »Gudarnes intåg i Valhall», ur »Rheingold».

Tredje konserten (matiné): J. Ad. Hägg, Nordisk symphonie Ess-dur (f. f. g.); Davidoff, violoncellkonsert (solist C. Lindhe); Brahms, Tragisk uvertyr; Rameau, Ballett-suite (f. f. g.); Smetana, »Från Böhmens skog och mark», symfonisk dikt (f. f. g.).

Fru Adée Leander-Flodin, den ansedda finska sångerskan, kommer att tillsammans med sin man, kompositören och musikkritikern, mag. K. Flodin, gifva en finsk romansafton härstädes vid midten af denna månad. Vi skola i nästa nummer meddela sångerskans porträtt jämte biografiska uppgifter.

F. d. operasångaren Algot Lange, den framstående sångläraren och skriftställaren, vistas denna vinter i Paris angående sångstudier och emottager där gärna elever från Sverige. Hans adress är Rue de Berne 27, Paris.

Fru Ellen Guldbrandson är, enligt danska »Nationaltidende», sedan den 1 okt. fast engagerad vid k. operan i Berlin.

Musikdirektör Hugo Bedinger har utsetts att under änkans efter framlidne musikdirektör Enderberg ordinarie nådår eller till den 1 maj 1902 uppehålla organist-, kantors- och klockaretjänsterna vid Hudiksvalls kyrka. Som bekant är hr Bedinger förut antagen till vik. musiklärare vid Hudiksvalls h. allm. läroverk.

Fru Sigrid Arnoldson har på sin tyska turné å stadsteatern i Düsseldorf med stor framgång sjungit i »Traviata», »Regementets dotter», »Faust» och »Barberaren».

Göteborg. Den 18 okt. gafs här en populär konsert i Kristine kyrka under medverkan af fru Dagmar Möller, frök. Math. Bohle och frök. Elfrida Andrée. Programmet upptog: 1. Aug. Söderman: Gloria, arr för orgel; 2 V. Svedbom: Ave Maria (fru D. Möller); 3 Gullmant: orgelsymfoni (frk Andrée); 4 Pergolese: Stabat Mater.

Å Stora teatern, som länge endast haft dramatisk repertoar, börjar Lindens operettsällskap spela d. 1 nov., då »Riddar Blåskägg» annonseras. Vid Musikföreningens konsert i slutet af nov. kommer Joachimkvartetten (hr Joachim, Halir, Wirth, Hausmann) att medverka.

Från våra grannland.

Kristiania. Okt. 15—30. Å Nationalteatern, som denna tid haft dramatisk spellista, gafs 1:a symfonikonserten sönd. 21 okt. (kl. 5 e. m.). Program ej annonseradt. D. 30 okt. började hof- och kammarsångerskan frk. Elsa Wiborg, sedan flere år engagerad i Stuttgart, ett gästspel å nämnda teater i »Mignon», hvars titelroll hon utförde. Philines parti utfördes af fru Wiborg Scott-Hansen, Meister, Lothario och Laertes representerades af hrr Hagman, Berntsen och Müller, Fredrik af fru Monrad-Krohn. — Den 20 okt. gafs i Logens sal konsert af pianisten Karl Nissen, biträdd af sin moder fru Erica Nissen och sångerska fru Anna Egge. Hr N. spelade b. a. »Wanderer-Fantasie» af Schubert-Liszt och Polonaise i Fiss-moll af Chopin. Den 27 okt. gåfvo fru Nissen och hr Karl N. en folkkonsert, biträdda af en ung »intagande» svensk sångerska frök. Mandis Ågren, som vann mycket bifall. Aftenposten yttrar om henne: »Utan synnerligt framträdande egenskaper är hennes lätt beslöjade röst väl utbildad (i den franska skolan) och föredraget på samma gång förnämt och fantasifullt.» Frk. Å sjöng aria ur »Samson et Dalila» af Saint-Saëns, madrigal af Chaminade, »Vårsång» af J. Jacobsson, »Falks sång» och »Det driver en dug» af Sjögren. Två kyrkokonserter ha gifvits af k. norska hofsångerskan fru Oselio-Björnson i förening med organisten Christian Cappelen.

För att afhjälpa länge känd saknad af norska sånger för djupare stämma (alt, baryton, bas) ha bröderne Hals arrangerat för sådan omkr. 30 sånger af sitt förlag. Jämte norska tonsättarenamn förekomma ock Arlberg och Ludv. Schytte.

»Nordisk musikrevue» heter en ny härstädes utkommande månadstidning, som synes blifva en fortsättning af den för tio år sedan upphörda »Nordisk Musiktidende». Profnumret innehåller under redaktion af Iver Holter: Ole Bull (med porträtt); Musikens utveckling i Finland af K. Flodin; Dagmar Walle-Hansen (med porträtt); Gudbrand Böhn; Musiköfversikter från Köpenhamn (Ch. Kjerulf), Kristiania (O. Sörby) och Stockholm (K. Valentin) m. m.

Helsingfors. Okt. 11—30. Teatrarne härstädes hafva endast haft dramatiska pjeser att bjuda. Den 15 okt. gafs konsert af en ung sångerska, Pauline Baltscheffsky, i universitetssalen. Hon berömmes för skön och mjuk klang i rösten samt behagfullt föredrag. Programmet upptog bl. a. Stenhammars »Inga till» och Griegs »God morgon». Raoul Pugno konserterade här d. 22 okt. ensam, och d. 25 i förening med violinisten Leop. Auer från Petersburg. Pugnos öfverlägsna spel berömmes mycket; endast med hänseende till tempi göres en och annan anmärkning. Den 24 gaf fru Ida Ekman en »Liederabend» och d. 28 jämte sin man, pianisten Karl Ekman, en matiné i Brandkårshuset, der fru Anna Petterson-Norrie d. 30 gaf en »Visafton». D. 20 okt. gafs ett »Lotteri» till betäckande af kostnaderna för finska tonkonstens representerande i utlandet förra sommaren. Programmet upptog: I. Scener ur Glucks »Orfevs» (1:a akten o. 2:a aktens första tablå); Tablåer: II. Ungersk Fantasi af Liszt f. piano (hr K. Ekman); III. »Snöfrid» af Viktor Rydberg, melodram, kör och orkester, ny komposition af Jean Sibelius. Kompositionen, som säges »värdigt sluta sig till de många mästerverk, hvilka flutit ur den geniale kompositiörens penna», hälsades med stormande bifall. Musiken lär sluta sig intimt till den sköna texten. Särskildt påpekas skildringen af den vilda Utgårdsjagten och den veka stämningsbilden därefter samt slutets monumentala storhet vid orden »på Idavallen nornan vårdar morgonlifvets gyllne taflor än.»

Köpenhamn. Okt. 13—29. Kongl. teaterns spellista denna tid framvisar »På Sicilien», »Elverhöj», »Iphigenia i Aulis», »Faust», »En midsommarnattsdröm», »Don Juan», »Carmen», »Pajazzo» och baletten »Et Folkesagn». Andra teatrar hafva haft dramatisk repertoar. D. 15 o. 17 konserterade här Raoul Pugno jämte E. Ysaye. D. 19 hade Glass' konservatorium sin 1:a soarè, hvars program innehöll: 1. Lange-Müller: Trio, F-moll; 2. N. W. Gade: Violinsonat, D-moll; 3. Otto Malling: Trio, A-moll. D. 24 gafs en sångafton af Ellen Beck (arior ur »Profeten» och »Tannhäuser», Dyvekes sange m. m.) Madrigalkören under kapellm. Fr. Rungs direktion har gifvit 3 soarèer; på den 3:e utför des urval ur de bägge programmen vid sommarens Pariser-konserter. D. 27 konserterade pianisten frk. Anna Janson, biträdd af sångerskan fru Holstein-Berg. Beethovens sonat op. 53 och Schumanns »Karneval» stodo bl. a. på programmet. D. 25 gafs en »Drachmann»-afton med deklamation af skalden samt sång af Margarethe Petersen (Dyvekes sange) samt skådespelaren Carl Meyer, hvilken föredrog sånger med text af D. till guitarrackompagnement. 3 Symfonikonserter komma framdeles att här gifvas med biträde af den berömde pianovirtuosen Ignaz Paderewski, sångerskan Nina Faliero och konsertmästaren Anton Svendsen. D. 29 konserterade här pianisten Alex. Petschnikoff.

Från andra land.

Paris. Direktionen för opéra comique har antagit till uppförande en ny opera »La Carmelita», librett af Catulle Mendès, musik af Reynaldo Hahn.

Giuseppe Verdi firade sin födelsedag d. 10 okt. på sin villa S:t Agata. Undervisningsministern Gallo sände i ett telegram en hjärtlig lyckönskan till den 87-årige mästaren i Italiens namn.

Skandinaviska Pianofabriken,

32 Mäster-Samuelsgatan 32,

rekommenderar

sin tillverkning af utmärkta, af framstående musici vitsordade **Pianinos** och **Orglar** till billiga priser. Full garanti. Goda betalningsvilkor. Begagnade instrument tagas i utbyte. ***Begär priskurant.***

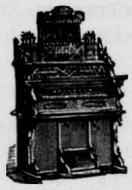

Frankel & Cos *PIANOFABRIK.*

Drottninggatan 38.

Förstklassiga, prisbelönta Pianinon och Flyglar. Äldre tagas i utbyte.

OBS. Äldre årgångar

af denna tidning, med eller utan musikbilaga, erhållas till nedsatt pris (endast kontant) å expeditionen.

Ung Organist

som före Jul ämnar taga examen vid Musikkonservatorium (förut tagit examen med högsta betyg i stiftstad) önskar anställning. Svar skriftligen till *J. S., Rensgatan 12, 4 tr.*

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM

Hamngatan 18 B.

Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa *svenska* och *utländska fabriker* i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för instrumentens bestånd.

Obs.! **Hufvuddepôt** för **Blüthners** och **Rönischs** verldsberömda Flyglar och Pianinos.

I Musik- och Bokhandeln:

Populär

Piano-Skola

med

Klaviatur-Tabell

för noternas snabba inlärande.

Ny, lättfattlig undervisningsmetod för barn, öfversatt och bearbetad efter

Prof. **H. von Bocklet.**

Häft. 3 kr., i pappband 3: 50, clothband 4 kr.

»Enkel, praktisk och fullt systematisk, gående i lagom hastighet och utan hopp från det lättare till det svårare. Torde vara den bästa pianoskola vi hittills haft i Sverige. En ytterligare förtjenst hos det verkligen vackra arbetet är att bearbetaren förmått göra det så alltigenom svenskt som det verkligen är.»

(Gotlands Allehanda.)

Elkan & Schildknechts Musikhandel

28 Drottninggatan 28.

J. G. MALMSJÖ

GÖTEBORG

Etablerad 1843.

Kongl. Hofleverantör.

Tjuguen **första** pris, in- och utrikes.

Flyglar och Pianinos

Beqväma afbetalningsvilkor.

Talrika vitsord från framstående musici och konstnärer, bl. a. från **Alfred Reisenauer, Professor Frans Neruda, Alfred Grünfeld, Moritz Rosenthal, Prof. Franz Mannstädt, Dir. Aug. Körling, Mad. Teresa Carreno, Fru Margareta Stern, Fru Hilma Svedbom, Fröken Tora Hwass** samt **Kungl. Musikaliska Akademien** och **Göteborgs** mera framstående musici och musiklärarinnor.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen.

Mottagning kl. 9—10 f. m. och 4—5 e. m.

Kungstensgatan 56, 3 tr.

Tel. Vasa 619. **Frans J. Huss.**

Professor Hermann Scholtz

Königl. Sachs. Kammervirtuos mottager elever i Pianospelning.

Adr. *Schnorrstrasse 1*

Dresden.

Kurs i **plastik** samt undervisning i **sång** efter den italienska sångmetoden i förening med **instuderande af roler,** med särskildt afseende fäst vid frasering och diktion, meddelas af

SIGNE HEBBE

Sturegatan 24 Stockholm.

Innehåll: Domenico Cimarosa (med porträtt). — Algot Langes bok »Om tonbildning i sång och tal». — Musikbref från Berlin. Okt. 1900. »Benvenuto Cellini» af Hector Berlioz, af Anteros. — Dödsfall inom musik- och operavärlden 1899 (forts. o. slut). — Följetong: Marions melodi. Ur Adr. Boieldieus lif (forts.). — Musikpress och litteratur. — Från scenen och konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten, från våra grannland och andra land. — Annonser.

STOCKHOLM, CENTRAL-TRYCKERIET, 1900.